

Stockholm 2021-05-06

Remissyttrande Ku2021/01028: från Tidningen Dagen

Inledning

Tidningen Dagen är en prenumererad riksspridd dagstidning som under 2020 utkom fyra vardagar/vecka (tisdag-fredag) med en printupplaga på ca 9 000 – 12 000 exemplar/utgåva och en av TS kontrollerad upplaga på totalt 16 000 exemplar. Hela Tidningen Dagens prenumererade upplaga har av kostnadskäl under de senaste 21 åren distribuerats av Postnord.

Att PostNord nu går över till utdelning varannan dag i hela landet med början den 1 februari 2021 försvårar allvarligt daglig utdelning av dagsaktuella, och särskilt riksspridda, tidningar som Tidningen Dagen. Det finns, i ett övergripande samhälls- och mediepolitiskt perspektiv, all anledning att ifrågasätta PostNords agerande och Tidningen Dagen har fått söka andra vägar som i år ökat distributionskostnaderna med 50 procent.

Tidningen Dagen tillstyrker därför förslaget om ett särskilt stöd om 14,50 kronor per exemplar men vill uppmärksamma följande saker i förslaget.

Sammanfattning

- Så som förslaget är utformat, så är det begränsat till "områden där samdistribution inte erbjöds under år 2020". Tidningen Dagen har under lång tid försökt finna alternativ till postdistribution, inte minst mot bakgrund av en undermålig service från just PostNord. Under våren 2020 har Tidningen Dagen gått över till morgondistribution, där det fungerar, med distributionsföretag, som ingår i samdistributionssystemet. Enligt Tidningen Dagens mening är det orimligt att begränsa den nya distributionsersättningen till situationer där å ena sidan PostNord befunnits alltför dyrt, å andra sidan alltför mycket kostsamma alternativ inom ramen för samdistributionen funnits/etablerats.
- Tidningen Dagens erfarenhet är att en övergång till morgontidningsutbärning eller nyttjande av PostNords dynamiska slingor innebär avsevärda kostnadsökningar. Under våren 2021 kommer ca 90% av upplagan av Tidningen Dagen att övergå till morgontidningsutbärning via samtliga tio utbärningsföretag. I samband med denna övergång ökar exemplarkostnaderna för distributionen med mer än 50 procent jämfört med PostNords prisbild år 2020.
- Många tidningar har både svag ekonomi och knappa administrativa resurser. Mot bakgrund av detta vill vi framhålla att det är mycket viktigt att det blir en administrativt smidig och resurssnål administration av stödet för tidningarnas del.
- Många av de personer som idag läser dagstidningar på papper är äldre och de digitala lösningar som erbjuds är inte självklart något reellt alternativ. I tillägg krävs en bra och väl utbyggd infrastruktur för att digitala alternativ ska fungera i praktiken. Mot bakgrund av situationen i glesbygd och bland äldre, kan den avtrappning och tidsbegränsning som finns i förslaget bli mycket utmanande för många tidningar. Vi förordar att stödet ska finnas kvar under en längre tidsperiod för att upprätthålla publicistisk mångfald i alla åldrar, socio-ekonomiska grupper och i hela landet.
- För Tidningen Dagen är ca 10% av upplagan helt beroende av PostNords dynamiska slingor för att kunna delas ut på rätt dag. Vi är angelägna att de tekniska lösningar och lämningsstider som användning av dynamiska slingor medför, är ekonomiskt och praktiskt realiserbara för landets tidningar, i landets dagstidningstryckerier och på PostNords sorteringsterminaler.

Kommentarer till enskilda avsnitt i remissförslaget

Kapitel 1.2

- Dagens erfarenhet är att även om samdistribution finns i ett område, är det inte säkert att samdistribution kan ske till alla adresser.

Kapitel 3.1

- Samdistribution anges kosta ca 7 kr/exemplar. Detta är korrekt som ett genomsnitt för själva utbärningen, men de flesta utbärningsföretag kräver därtill ersättning för packning och regionala transporter och den verkliga kostnaden är snarare 8-10 kr/ex på ordinarie utbärningdag. Vid så kallade B-turer (dvs ordinarie produkt utkommer inte på den aktuella orten) uppgår distributionskostnaden snarare till 16-24 kr/exemplar.

- Dagen vill framhålla att ordinarie utbärning vid Samdistribution inte självklart sker alla veckans vardagar utan det förekommer också områden med ordinarie turer t ex 1-3 gånger per vecka och övriga dagar är tidningen hänvisad till mycket dyra B-turer eller fram tills nu Postnord.

Kapitel 3.1.1

- Anledningen till att Postnord väljs emellanåt är inte enbart pga ekonomi, utan kan också bero på att transporterna inte hinner fram till avlägsna orter med de pressläggningstider som krävs för en abonnerad dagstidning. Ytterligare ett skäl till att Postnord fram till nu har varit det enda alternativet är att ordinarie tidning inte utkommer mer än ett fåtal dagar i veckan och samdistribution erbjuds inte veckans alla dagar.

Kapitel 3.2.2

- Tidningen Dagen, som räknas som överspridd tidning, har inte kunnat förhandla med MTD utan "drabbats" av likapricipen för dagstidningar samt tillkommande svårförhandlade höga packnings- och transportkostnader - ett oreglerat område där tjänsten måste köpas av utbärningsföretagen. Dagen har därför fått erfara att distributionskostnaderna per exemplar ökat från ca 6 kr/exemplar till över 9 kr/exemplar vid övergången från Postnord till morgontidningsutbärning under våren 2021.

Kapitel 3.4

- Noteras att dagstidning kan komma att delas ut via Postnords nya så kallade dynamiska slingor. Dessa slingor ska ha utbärning varje dag men anpassas efter vilka adresser som ska besökas. Kostnaden är satt till 20 kr/ex + etikettkostnad för adresserade nyhetstidningar

- Vad kostar etiketterna och hur kan de appliceras i ett befintligt dagstidningstryckeri? Hur påverkas produktionstiderna i tryckerierna? Manuell applicering kommer att ta tid och generera kostnader för personal, maskiner och för själva etiketten.

Kapitel 3.5

- Den digitala omställningen har pågått under många år och är beroende av en rad externa faktorer som Tidningen Dagen inte kan påverka.

- Infrastrukturen som nämns i rapporten är en grundförutsättning.

- Det krävs också att abonnenterna väljer att ansluta sig till bredbandet - någon som framför allt äldre prenumeranter kan tveka inför pga kostnaderna och en osäkerhet inför nyttan.

- Ytterligare aspekter är krav på teknik och teknikvana hos abonnenterna. Något som framför allt kan vara ett problem bland äldre tidningsläsare i glesbygd.

Kapitel 4.1

- Tidningen Dagen har kommit till slutsatsen att utbärning enligt den beslutade varannandagsmodellen från Postnord inte är en framkomlig väg för att överleva som dagstidning. Tidningen Dagen har beslutat att gå över till den betydligt dyrare morgontidningsutbärningen på prov under 2021 med början i april. Ca 90% av upplagan kommer att delas ut på morgonen och resterande ca 10% av upplagan delas ut av Postnord pga att morgontidningsutbärning saknas flera eller alla vardagar. Beslutet innebär också att utgivningsfrekvensen har minskats från 4 till 3 pappersutgåvor per vecka. Dagen har också höjt abonnemangsavgifterna samt infört distributionstillägg i särskilt dyra områden trots färre utgåvor/vecka. Allt detta har gjorts för att kompensera för

de kraftigt ökade distributionskostnaderna. En utvärdering av denna stora omställning kommer att göras under hösten 2021.

Kapitel 4.2

- Samdistribution förekommer inte alla vardagar i alla delar av landet. Utgivningsfrekvensen har minskats för många titlar och det troliga är att den utvecklingen kommer att fortsätta för att kompensera för fallande annons- och prenumerationsintäkter. Det innebär en risk för en gradvis sämre servicenivå för de överspridda tidningar som vill komma ut på rätt utgivningsdag trots användning av morgontidningsdistribution.
- Tidningen Dagen har under hösten 2020 gjort en fullständig kartläggning av var i landet morgontidningsutbärning kan ske måndag-fredag.

Kapitel 4.4

- Tidningen Dagen har vänt sig till landets samtliga utbärningsföretag och handlat upp morgontidningsutbärning från april 2021 i enlighet med vad som rekommenderas i rapporten.
- I Tidningen Dagens fall innebär detta kraftigt ökade distributionskostnader pga skillnaden i pris mellan Postnords priser och kostnader för rikstransporter, sampackning, regionala transporter och utbärning. Kostnaden per exemplar för den nya distributionen är ca 50% högre i förhållande till den tidigare distributionen via Postnord.
- Samdistribution är med andra ord en betydligt dyrare och svårare distribution som ställer stora krav på Tidningen Dagens bemanning, rutiner och på den logistik som morgontidningsdistribution innebär.

Kapitel 5

- Morgontidningsutbärning är kostnadsmissigt betydligt dyrare än de 5,50 kr/ex som nämns i rapporten om man ser till samtliga kostnader som morgontidningsdistribution för med sig.
- Tidningen Dagen, som är en nyhetstidning med rätt till Presstöd, har inte kunnat förhandla med MTD på det sätt som beskrivs i rapporten utan är därmed hänvisad till likapincipen och regelverket för överspridda dagstidningar.

Kapitel 5.1.4

- De sju kronor som nämns för morgontidningsutbärning går inte att jämföra med Postnords 5,50 kr. Postnords 5,50 kr innefattade alla kostnader från det att tidningen lämnades in på en Postnord-terminal tills den levererats till prenumeranten. De sju kronor som nämns är endast för utbärningen, dvs sista ledet. Transporter, packning och regionala transporter tillkommer och slutnotan hamnar på 9-10 kr/ex och i fallet med B-turer 16-24 kr/ex och utgivningsdag.

Kapitel 5.2.1

- Grunden för ett stöd under fem år som baseras på upplagan år 2020 är bra.
- Fem år går fort och den digitala omställningen handlar snarare om generationer än om år.
- Att från år sex helt ta bort stödet när de distributionsalternativ som är kända idag i praktiken är Postens mycket dyra dynamiska slingor (20 kr/ex eller nästan 400% högre pris) eller morgontidningsutbärning (ca 10 kr/ex i snitt eller knappt 200% högre pris), innebär att tidningarna efter dessa fem år står med två idag kända och mycket dyra alternativ som ska finansieras på annat sätt.

Med vänlig hälsning,

Felicia Ferreira
Vd & Chefredaktör
076-5382402
Felicia.ferreira@dagen.se